

07.11.2023

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen liikenne- ja viestintävaliokunnassa 9.11.2023

HE 70/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräiksi muiksi laeiksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräiksi muiksi laeiksi. Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttaja-asiamies esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Kuten esityksessä on todettu, digipalveluasetuksen valvonta tarkoittaisi kuluttaja-asiamiehelle sekä oikeudellisesti että teknisluonteisesti uudenlaisia tehtäviä. Kuluttaja-asiamies katsoo siten, että esityksessä esitetty kuluttaja-asiamiehen resurssitarve on perusteltu, ja siitä tulee pitää kiinni.

Esimerkiksi digipalveluasetuksen 32 artiklan valvontatehtävän osalta kuluttaja-asiamies toteaa, että valvontatehtävä on laaja ja valvonnan edellyttämä artiklassa tarkoitettu tieto kertyy muille, hyödykevalvontaa tekeville, viranomaisille kuin kuluttaja-asiamiehelle.

Kuluttaja-asiamiehen toimivalta digipalveluasetuksen valvonnassa

Esityksen sivulla 61, 2 §:n säännöskohtaisessa perustelussa, todetaan, että "kuluttaja-asiamiehen toimivaltuudet digitaalisia palveluja koskevan asetuksen valvonnassa perustuisivat tämän lain lisäksi lakiin kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista ja kuluttajansuojalakiin" (myös esimerkiksi 22 pykälän perusteluissa viitataan siihen, että kuluttaja-asiamiehellä olisi käytettävissään lain 566/2020 4 §:n nojalla kyseisen lain 12 §:n mukaiset toimivaltuudet). **Kuluttaja-asiamies katsoo, että asia on selvyiden vuoksi sekä toimivaltuuksiin liittyvien tulkintaongelmien välttämiseksi nostettava pykälätasolle.** Pykälätasolle nostaminen vastaa perustavanlaatuista sääntöä siitä, että julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin.

07.11.2023

Seuraamusmaksu digipalveluasetuksen rikkomisesta

Kuluttaja-asiamies katsoo, että digipalveluasetuksen 25 artiklan tulee olla seuraamusmaksun piirissä. Artikla kieltää verkkoalustojen tarjoajia muun muassa operoimasta verkkorajapintojaan tavalla, jolla harhautetaan tai manipuloidaan palvelun vastaanottajia. Seuraamusmaksun mahdollisuus artiklan rikkomisesta olisi ensinnäkin yhdenvertaista huomioiden, että direktiiviin 2005/29/EY pohjautuvia kuluttajansuojalain säännöksiä on jo seuraamusmaksun piirissä lain 566/2020 mukaisesti. Tällainen 25 artiklaa asiallisesti vastaava säännös on kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §, joka kieltää harhaanjohtavien tai totuudenvastaisten tietojen antamisen. Harhaanjohtamiseen liittyvän seuraamusmaksun mahdollisuus ei tulisi olla riippuvainen siitä, kumman sääntelyn nojalla asiaan puututaan. Lisäksi kuluttajansuojalain 2 luvun 9 § kieltää aggressiivisten menettelyiden käyttämisen, ja myös se on seuraamusmaksun piirissä lain 566/2020 mukaan. Digipalveluasetuksen 25 artikla rinnastuu siten jo seuraamusmaksun piirissä oleviin edellä mainittuihin kuluttajansuojalain säännöksiin.-

Seuraamusmaksun suuruuden osalta esityksen 18 §:ssä viitataan edellisen tilikauden vuotuisen maailmanlaajuiseen liikevaihtoon. Pykälästä eikä sen perusteluista kuitenkaan ilmene mihin verrattuna kyse on edellisestä tilikaudesta, ja asiaa on siten syytä vielä selkeyttää. Esimerkiksi laissa 566/2020 viitataan kyseisen rikkomuksen päättymistä edeltäneen vuoden liikevaihtoon. Lisäksi 18 §:n perusteluissa mainittu erityinen säännös tiettyjä tilanteita varten näyttäisi kuitenkin puuttuvan itse pykälästä.

Valvontapäätös ja sitoumus

Esityksessä on esitysluonnokseen verrattuna selvennetty 10 §:ää siten, että valvontapäätös on myös kuluttaja-asiamiehen käytössä. Lain 30 §:n 2 momenttiin olisi selvyiden vuoksi hyvä lisätä, "voi saattaa *muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen* hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa sen tiedoksisaannista". Kursivoituna on momenttiin ehdotettu lisäys. Tällöin momentti vastaisi muotoilultaan myös mitä lain 566/2020 12 §:n 5 momentissa on lausuttu muutoksenhausta.

Kuluttaja-asiamies huomauttaa esityksen sitoumuksia koskevan 11 §:n osalta, että siinä ei ole mainintaa kuluttaja-asiamiehestä. Kuluttaja-asiamiehen edellyttämät sitoumukset pohjautuvat kuluttaja-asiamiehen neuvotteluvollisuuteen (laki 661/2012, 9 §) ja niillä pyritään saamaan elinkeinonharjoittaja luopumaan vapaaehtoisesti lainvastaisesta menettelystä.

Rasmus Repo
asiantuntijaALLEKIRJOITETTU
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ